

ACC. N:R. 5756

Landskap: Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Adress: Gårdby
Socken: Stockholm stad Berättat av: Aug. Johansson
Uppteckningsår: 1938 Född år -60 i Arby sn, Smål.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

I SKRÄDDARLÄRA

Uppteckningar från Mortorp sn, S. Möre
hd, Småland.

Uppteckningarna rör meddelarens lev-
nadsförhållanden under den tid han var
skräddarlärling i Stockholm 1877-79.

Anm.: Såsom uppteckn. efter denne samme meddel. föreligger även
2 sidor i uppteckn., rubricerad Relation av ett ovanligt handel-
seförlopp - berättat av två olika meddelare - från denna samma
socken.

9 s.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5756

Landskap: Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Adress: Gårdby
Socken: Stockholm stad Berättat av: Aug. Johansson
Uppteckningsår: 1938 Född år -60 i Arby sn, Smål.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2

I SKRÄDDARLÄRA

Den gamla skräddaren i Nävraverka (Mortorp sn, S. Möre, Smål.), August Johansson berättar gärna, och för övrigt riktigt bra också, om Stockholm, som han tycks vara mycket fäst vid.

När han kom till Stockholm första gången, var han 17 år gammal.

Det var år 1877. - Han hade börjat sy, som skräddarpojke, när han var 13 år, och han sydde då först hos en mästare, som han kallar Klinga-Johan, vilken var hemma i en av socknarna här nere i Södra Möre.

Denna Klinga-Johan var son till en smed, som hette Klinga.

- Hade han då varit förståndig, inflickar fru Johansson, så hade han inte tagit det namnet. Nej, det var inte passande för en skräddare att heta, säger också Johansson. En smed passade det

ACC. N:R. 5756

Landskap: Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Adress: Gårdby
Socken: Stockholm stad Berättat av: Aug. Johansson
Uppteckningsår: 1938 Född år -60 ; Arby sn, Smål.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3

I SKRÄDDARLÄRA

2

för, och därmed jämt. (Fru Johansson tycker inte heller mycket bra om sitt vanliga - Johansson-namn.)

Johansson hade alltså varit skräddarpojck hos denna Klinga-Johan, och han var då kamrat med Nykvist, som senare öppnade skrädderi i Kalmar.

Lika gamla var de, han och Nykvist. Läskamrater var de. Skräddarpojkar var de tillsammans. De blev exerciskamrater på Kulltorp längre fram. När sedan Nykvist hade blivit egen skräddare i Kalmar, arbetade Johansson också en liten tid hos honom där, men det var mycket längre fram i tiden, det. Det var efter det att han varit i Stockholm. Och innan han kom till Stockholm, var han också hos en skräddare i hembygden, som hette Törnkvist.

ACC. N:R. 5756

Landskap: Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Adress: Gårdby
Socken: Stockholm stad Berättat av: Aug. Johansson
Uppteckningsår: 1938 Född år -60 i Arby sn, Smål.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

4

I SKRÄDDARLÄRA

3

Törnkvist hade varit betjänt hos landshövding Rappe på Kristine-
lund (Mortorp socken). Han blev sedan skräddare. Sydde först i
hemtrakten, och blev sedan gesäll på en stor verkstad på Krukma-
karegatan 5 i Stockholm. Det är på Södermalm.

Han skrev från Stockholm till Johansson att denne skulle komma
dit upp. Johansson kom - som sagts - 1877, och arbetade sedan i
tre år på verkstaden på Krukmakaregatan 5.

Han "arbetade under hand" för Törnkvist, som arbetade för inne-
havaren av verkstaden, en mästare Johansson. Törnkvist var då gift,
även om han inte var så många år äldre än Johansson. Hans hustru
och ett barn, som de hade, var i Småland (i Mortorp socken). Läng-
re fram kunde han taga upp hustrun och barnet till Stockholm, och

ACC. N:R. 5756

Landskap: Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Adress: Gårdby
Socken: Stockholm stad Berättat av: Aug. Johansson
Uppteckningsår: 1938 Född år -60 i Arby sn, Smål.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

5

I SKRÄDDARLÄRA

4

han öppnade med tiden eget skrädderi vid Järntorget, samt längre fram vid Regeringsgatan. Efter ytterligare några år flyttade han som skräddare till Boston.

Det var 30 - 35 man på verkstaden på "Femman" med lärningar och gesäller. Där var många smålänningar. Både kronobergare och andra smålänningar. Mästaren själv var "mest från Kronobergs län".

Den dagen som Johansson kom, var där samtidigt med honom en "liten blyg pojk" - den egenskapen delade inte Johansson med honom - som skulle upp på bordet, som det hette. Han blev inte på verkstaden så förfärligt länge, men Johansson stannade.

Törnkvist hade också sin lärning i maten. De åt en del mål hem-

ACC. N:R. 5756

Landskap: Upptecknat av: Laga Nilsson
Härad: Adress: Gärdby
Socken: Stockholm stad Berättat av: Aug. Johansson
Uppteckningsår: 1938 Född år -60 i Arby sn, Smål.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

6

I SKRÄDDARLÄRA

5

ma, men middagen åt de ute, på ett ställe, som kallades "hos Gubben på Toppen". Han bodde och hade sin matservering på en liten backe på en av gatorna här i närheten av verkstaden.

Var måndagsmorgon skulle emellertid August Johansson ge sig i väg till Hötorget, för att köpa en "brödlever", som han säger. Törnkvist ansåg att det fanns inte annat bröd, som var bra, än det som såldes från det stället på Hötorget, dit han skickade lärlingen att köpa.

Denna brödlev räckte sedan åt dem för veckan till att äta smörgåsar av, och till att breda smörgåsar av, som de tog med sej till skrädderiet också. Från ett "magasin" - Gula knuten, i ett hörnhus vid Skinnarviksgatan eller Bellmansgatan - hämtade man sedan

ACC. N:R. 5756

Landskap: Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Adress: Gårdby
Socken: Stockholm stad Berättat av: Aug. Johansson
Uppteckningsår: 1938 Född år -60 ; Arby sn, Smål.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

7

I SKRÄDDARLÄRA

6

kaffe till verkstaden. Brännvin köpte man också på Gula knuten, om man önskade, och förtärde det var man ville. Till middagen hos Gubben på Toppen kunde man taga med sig brännvin, "men det var inte lovligt". Magasinet innehades av en fru Alm.

Till magasinet kom "käringarna om morgnarna med mjölk och grädde", som hölls tillsalu där. Där såldes också bajerskt öl. Bredda smörgåsar fanns där också och inlagd sill, kokta ägg och stekta ägg.

En gång hade de smålänningar som i likhet med Törnkvist och Johansson brukade komma till magasinet talat vid fru Alm att hon skulle koka kroppkakor, och då gjorde hon det.

Brännvin såldes där, som sagts. Det såldes på tum, 5 tum och

ACC. N:R. 5756

Landskap: Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Adress: Gårdby
Socken: Stockholm stad Berättat av: Aug. Johansson
Uppteckningsår: 1938 Född år -60 i Arby sn, Smål.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

8

I SKRÄDDARLÄRA

7

10 tum och 25 tum kunde man komma in och få i en flaska av vad slag man hade med sig. Man gick och köpte sig brännvin i kvar-
tersflaskor.

Men vid jularna ställde Rejmersholmsbolaget båtar fritt till
förfogande för dem, som ville resa ut till bränneriet och köpa
sitt brännvin där. "Käringar och gubbar söp som vilddjur" på
hela Södermalm, och sällskapen sjöng på båtarna:

Till Rejmersholm vi far,
med kuttingar och kar,
och halvan där vi tar,
för det gör en och var.

När Johansson hade varit lärning hos Törnkvist under tre år,

ACC. N:R.

Landskap: Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Adress: Gårdby
Socken: Stockholm stad Berättat av: Aug. Johansson
Uppteckningsår: 1938 Född år -60 ; Arby sn, Smål.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

9

I SKRÄDDARLÄRA

8

reste han hem och exercerade på Kulltorp. Inte långt därefter blev den s.k. jordbävningen vid Kulltorp, och så blev exercisplatsen förlagd till Hultsfred (i norra Kalmar län) i stället.